

INNHOOLD

HEI, KNUT VAAGE

ANNONSE

KULTUR

TIPS OSS

Harpe Diem: Torsdag er det tre urpremierer i Grieghallen. I sitt verk hyller Ketil Hvoslef (til.v) Haydn og Harmonien, Knut Vaag medspiller i orkesteret, mens yngstemann Ørjan Matre har tatt for seg den mytiske harpen. Her fra prøvene til sistnevntes stykke. F

Toneangiverne

Det er ikke hver dag tre bergenskomponister får prege en hel symfonikonsert med splitter nye verk. Trolig er det første gang i Harmoniens 250-årige historie.

CATHRINE KRANE HANSEN, FOTO: FRED IVAR KLEMETSEN

Publisert 03.des. 2015 10:37   Oppdatert 03.des. 2015 15:51

- It sounds terrible
and great, sier Ørjan
Matre til musikerne
mens de øver inn
hans stykke for harpe
og orkester.

ANNONSE

Nestor Ketil Hvoslef
og ganske unge
Matre er i Grieghallen
for å følge prøvene til
torsdagskonserten
sammen med kollega
Knut Vaage. Tre
komponister med adresse Bergen. Tre nyskrevne
verk. Tre ulike uttrykk. Tre spente menn.

2 Beyond the Gates V - Early bird tickets
A Garage

Ketil Hvoslef: Om verket «Jubeljahr (1765) mit dem Haydnsignal»: Forhåpentlig vil signalet hjelpe lytteren til å finne nødvendige ledetråder i min hyllest til Bergen Filharmoniske Orkester - og til Haydn!

Dette er en stor begivenhet, mener både komponistene og andre eksperter (se enquete). En symfonisk helaften med ny musikk av nålevende komponister er unikt i dag.

Huskomponist

Men i 1765, da Musikkselskapet Harmonien ble stiftet, var det samtidsmusikk orkestrene spilte, i tett samarbeid med komponistene.

- Haydn hadde jo sitt eget orkester, sier Ketil Hvoslef.

- Og det har ikke du, spør Ørjan Matre og gliser.

- Jo da, svarer Hvoslef med latter. Han er takknemlig for at Bergen Filharmoniske Orkester har fremført hans musikk nesten helt fra karrierestart.

Saken fortsetter under annonsen.

ANNONSE

Huskomponist à la Joseph Haydn er han likevel

Knut Vaage: Om verket «Futurasjon», for orkester og elektronikk: Jeg vil gi lyden fra hvert enkelt instrument i orkesteret en ny dimensjon gjennom elektronikk.

ikke. Det er heller ikke vanlig symfonisk praksis i dag. (Men i 2013 var Ørjan Matre «sesongens komponist» i Oslo-Filharmonien. En ordning orkesteret ikke har nå.)

Les også: [Harmonien 250 år](#)

Nødtvedts tekst

I symfoniorkestrene øves nye verk inn omtrent like kjapt som de gamle klassikerne.

Selv om de ofte er langt mer kompliserte og totalt ukjent for musikerne.

- Jeg er mer nervøs enn jeg pleier å være foran en urpremiere. Det er nok fordi jeg setter musikerne på prøve og overlater mye til dem. De skal jo fremføre verket uten dirigent, sier Matre.

Han hadde nylig flyttet hjem til Bergen etter 17 år i Oslo, da han fikk i oppdrag å skrive et stykke med harpe som soloinstrument. Konsertens tre verk inngår i jubileumsorkesterets bestillingsprogram [OPUS 250](#).

- Les også: [Lek med pompøse prologer](#)

Bergenspoet Erlend O. Nødtvedts «Harmoniens beskrivelse» skulle være et slags utgangspunkt

for de tre komponistene. Harpen er jo på musikkselskapets emblem, dessuten er det et gammelt, mytisk instrument, mener Matre. Han hentet verkets tittel, « yet from those flames no light», fra John Miltons «Paradise Lost», og kanskje ser publikum for seg englehæren som faller ned i underverdenen når de hører harpen og de mørke tonene fra strykeinstrumentene.

- Tradisjonsbærer

Men først kommer horn, nærmere bestemt et hornsignal hentet fra Haydn.

Ørjan Matre: Om verket: «. yet from those flames no light», for harpe og orkester: Det er inspirert av John Miltons «Paradise Lost» og beskrivelsen av falne engler, utestengt fra det gode selskap.

- Det er et signal som har jubel i seg, og som jeg har brukt på alle mulige måter, sier Hvoslef om sitt verk «Jubeljahr (1765) mit dem Haydnsignal».

• Les også: [Edvard-prisen til Ketil Hvoslef](#)

Han mener Haydn er komponistenes komponist, derfor siterte han også Haydn i verket han skrev til orkesterets 220-årsjubileum. Det ble også fremført på 250-årsjubileumskonserten i oktober.

- Jeg er jo tradisjonsbæreren av oss tre, sier den

eldste komponisten.

- Du er nå full av overraskelser og nysgjerrighet, repliserer den mellomste.

Det var Knut Vaage som foreslo at Harmonien skulle be en forfatter skrive en tekst til 250-årsjubileet. Og slik gikk det, bortsett fra at Nødtvedt har lest sin beskrivelse flere ganger før han nå fremfører den igjen, i foajeen før selve konserten.

Elektronisk Vaage

Vaage lager også en lydcollage av Nødtvedts opplesning for å binde sammen de tre verkene inne i konsertsalen. I sitt verk «Futurasjon» bringer han Bergensfilharmonikerne et nytt uttrykk - eller mer populært; en ny sound.

- Med PA-anlegg og mikrofoner på alle instrumenter vil jeg utvide orkesterklngen. Jeg blander det akustiske og elektroniske og bringer orkesteret inn i en annen verden, forteller komponisten som bearbeider musikernes spill i samarbeid med lyddesigner Thorolf Thuestad og Håkon Holmås.

Han synes det er stor stas å få jobbe elektronisk med et helt symfoniorkester.

er svært sjelden man får anledning til det. Jeg ser et potensial i å jobbe mer i den retningen, og er glad for at jeg får gjennomføre et så storstilt

eriment, sier Knut Vaage.

Les også: [Japanske konstruksjoner](#)

- Vi kunne ikke skrevet slik vi gjør for symfoniorkester uten elektronikken, den har utvidet forestillingsevnen vår, sier Hvoslef.

- Elektronikk og sampling startet jo i samtidsmusikken før popen tok det videre, sier Vaage.

Urfremført og glemt

Bestillingsverk har hatt en tendens til å bli glemt etter urfremførelsen. Og interessen for samtidsmusikk varierer fra sjefdirigent til sjefdirigent. Hvoslef mener glanstiden for ny musikk var i Karsten Andersens periode. Men både han og de andre komponistene har tro på at BFOs nye sjefdirigent Ed Gardner vil ta orkesteret tilbake til samtiden.

- **Les også: [En forelsket mann](#)**

Matre mener for mye godt komponistarbeid blir liggende i en skuff etter urfremførelsen. Men i det siste har han selv opplevd at hans verk er blitt spilt flere ganger av ulike orkestre, blant annet «preSage», skrevet til Oslo-Filharmonien og fremført av BFO på The Proms i London i august.

- Jeg hadde nok ikke skrevet for symfoniorkester

om jeg ikke hadde vunnet en konkurranse Harmonien arrangerte i 2003. Det var hovedgrunnen til at jeg fortsatte å skrive for orkester, sier den yngste komponisten før han går tilbake til partitur og orkester.

Tre om komponistene

Asbjørn Schaathun

Komponist og professor ved Norges musikkhøgskole

- Dette er et suverent trekløver med fin generasjonsspredning. Hvoslef har hatt en høyst original produksjon i mange år, han er en påle i norsk komposisjonsmusikk. Vaage kjenner jeg godt. Han har en vid bakgrunn og har i lang tid skrevet stilsikre verk med et dypt personlig uttrykk. Matre har på kort tid klart å befeste seg som en svært formsikker orkesterkomponist. Det er sjelden vare her til lands. Med denne konserten viser Bergen seg som en viktig musikkby.

Ida Habbestad

Kritiker og redaktør i Ballade

- En konsert som handler om å beskrive og utforske orkesterformatet kler å bli pakket inn i musikk av tre komponister som i hver sin generasjon har forsøkt å gjøre nettopp dette. Hver av dem har sin tydelige stemme, fra Hvoslefs eklektiske uttrykk til Vaages reflekterende, ofte

poetiske språk og Matres mange ganger skinnende verdener av klang. Men de deler et mangfold i produksjonen sin, som gjør at den enkle karakteristikken lett blir upresis. Å be noen om å skrive for store format er en risiko, men de tre komponistene har skrevet mye for store ensembler. At Harmonien kobler akkurat disse tre er dermed et lekent og samtidig sikkert valg.

Peter Larsen

Musikkanmelder i Bergens Tidende

- De tre vestlandskomponistene slår gnister i et ellers nokså ensformig norsk musikkliv. Ketil Hvoslef skaper skarp, intens musikk ved hjelp av enkle, nesten asketiske virkemidler. Knut Vaage skriver ustoppelige, strømmende forløp som koker over av ideer og innfall. Og Ørjan Matre maler opp eiendommelige, komplekse lydbilder. Tre sterke, personlige - og veldig forskjellige - musikalske uttrykk.

LIK BERGENS TIDENDE PÅ FACEBOOK

ANNONSE

SISTE FRA KULTUR